

Аналіз наукових досліджень в сфері управління економічною безпекою підприємств туристичної сфери

УДК 334.012 (043.2)

Оксана Дуксенко

Національний авіаційний університет, duksenkooksana@gmail.com

Проблема управління економічною безпекою підприємств в умовах ринкової економіки постає надзвичайно гостро. Особливо це проявляється у відносно молодих сферах економіки України, таких як сфера туризму. Туристична галузь більшості розвинутих країн світу виступає помітним джерелом валютних надходжень до їх економіки.

Метою даної роботи є критичний аналіз наукових досліджень в сфері управління економічною безпекою підприємств туристичної сфери. Для вирішення поставленої у роботі завдання автором було проаналізовано значну кількість вітчизняних та зарубіжних наукових публікацій із означеної сфери.

Наукове дослідження Г. О. Горіної присвячено систематизації науково-понятійного апарату підприємств туристичної сфери та розробці сучасної класифікації туристичних підприємств, зокрема, автор вводить поняття «продуценти туристичного ринку» та комплексний туристичний продукт. Автором не дано визначення такого типу підприємств туристичної сфери як туристичні онлайн-агенства, що нині стрімко розвиваються та відіграють чи не ключову роль у цій сфері з поміж інших учасників ринку. Особливостям формування механізму управління економічною безпекою підприємствам дослідженні М. Л. Оніщенко та Б. І. Сюркалом. Автори приходять до висновку, що ключова роль в забезпеченні економічної безпеки підприємств належить кадрам, проте персонал підприємства може бути джерелом всіх внутрішніх загроз економічній безпеці. Автори наголошують на тому, що методологічна база економічної безпеки окремих видів підприємств потребує подальшого удосконалення. Погоджуємося із авторами у цьому твердженні та наголошуємо на актуальності вирішення цих завдань для управління економічною безпекою окремих типів підприємств туристичної сфери.

На думку М. Г. Реги на сьогодні ключовою особливістю розвитку сучасної туристичної сфери є поступова трансформація туристичних підприємств у міжнародні транснаціональні компанії корпоративного типу. Також подібна трансформація можливе проявлятися у вигляді утворення різних видів спільних підприємств чи асоціацій. Слід погодитися із цими твердженнями та висновками автора, проте автором не враховуються ті можливості які надає все більш глобалізований інформаційний простір та стрімкий розвиток цих технологій і у сфері туризму.

У своєму науковому дослідженні львівські науковці С. В. Васильчак та С. С. Семак зосередили свою увагу на формуванні стратегії конкурентних переваг туристичних підприємств у контексті забезпечення економічної безпеки. Авторами запропонована структурно-логічна схема досягнення конкурентних переваг туристичним підприємством, що дала змогу врахувати власні виробничі потужності підприємств так і змінність попиту на їх послуги у контексті забезпечення економічної безпеки. Незважаючи на загалом вірне

трактування авторами понятійного апарату та в цілому коректні висновки, за результатами проведеного дослідження, у пропонованому ними аналітичному інструментарії жодним чином не враховуються характерні особливості різних підприємств туристичної сфери, що є суттєвим недоліком.

Як відзначає І. Зоря створення механізму забезпечення безпекового стану підприємства туристичної сфери повинно спиратися на ресурсне управління, інформаційне забезпечення та інноваційно-інвестиційну діяльність, що здійснюється у відповідності до змін макро-, мезо- та мікросередовища. Незважаючи на цікавий та оригінальний науковий доробок автора щодо вирішення окремих аспектів проблеми забезпечення економічної безпеки підприємств туристичної сфери, серед дієвих заходів протидії негативним впливам в діяльності підприємств туристичної сфери автором не враховано можливості інформаційної інтеграції та просування цього продукту провідними туристичними онлайн-агенствами України та світу.

Наукові дослідження М. П. Денисенка стосуються визначення алгоритму побудови системи економічної безпеки туристичного підприємства. Автор відзначає, що формування системи економічної безпеки підприємств туристичної сфери є не лише бажаною, але й абсолютно необхідною складовою менеджменту в умовах глобалізації та динамічних змін. Цікавою є позиція автора щодо врахування впливу суспільних організацій на економічну безпеку туристичних підприємств, крім цього автор вважає що комплексну туристичну послугу формують в тому числі і контрагенти, що надають транспортні послуги.

Як зазначають І. А. Маркіна та В. М. Маховка відсутність прозорості процедури ліцензування, а також належного контролю та регулювання з боку держави декілька років тому сприяло масовому банкрутству недобросовісних підприємств туристичної галузі та сприяло виникненню нетривалої кризи у цій сфері. Також автори наголошують на тому, що розгляд загроз має бути пов'язана із процесами господарювання, а також із сферами діяльності, ресурсами та витратами підприємств. Проведене авторами дослідження є надзвичайно актуальним, проте авторами здійснено лише узагальнене визначення загроз та небезпек підприємств туристичної сфери, без їх детальної класифікації. Врахування особливостей формування загроз та небезпек є просто життєво необхідним у зв'язку із їх значною різноманітністю туристичних підприємств.

У процесі проведення наукового дослідження Н. М. Стручок, І. Р. Удуд та О. М. Вівчарук визначили, що становлення фінансово-економічної безпеки туристичних підприємств в сучасних умовах вимагає пошуку інструментів, які враховують можливості швидкої адаптації до змінних умов зовнішнього середовища. Цікавими є напрацювання авторів щодо покращення та захисту іміджу туристичних підприємств через формування лояльності до бренду.

За результати здійсненого аналізу наукових досліджень в сфері управління економічною безпекою підприємств туристичної сфери було виявлено, що практично не досліджені науково-практичні аспекти цієї проблеми у туристичних онлайн-агенствах.